

Circumstance

Bronnenblad

Regie: Maryam Keshavarz
Jaar: 2011
Duur: 107 minuten

Inhoud

-
- 1 Iran: algemene gegevens
 - 2 Korte geschiedenis van Iran
 - 2.1 Koninkrijk en strenge dictatuur
 - 2.2 De Islamitische Revolutie
 - 2.3 Khamenei en Ahmadinejad
 - 2.4 De verkiezingen van 2009
 - 3 De Iraanse samenleving
 - 3.1 Religie en politiek
 - 3.2 Rechten
 - 3.3 Tegenstellingen in Iran
 - 3.4 Homosexualiteit
- Begrippen
Bronnen
De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
Amnesty International en Movies that Matter
Colofon
-

1. Iran: algemene gegevens

.....

Regeringsvorm:	Islamitische Republiek
Leiders:	Groot Ayatollah Khomeini en president Ahmadinejad
Hoofdstad:	Tehran
Oppervlakte:	1.648.195 km ² (39.7 keer zo groot als Nederland)
Inwoners:	76.923.300 (4.6 keer zo veel als in Nederland)
Religie:	Islam (89% sjiisme, 9% soennisme, 2% overige religie)
Levensverwachting bij geboorte:	70 jaar (10 jaar jonger dan in Nederland)
Vruchtbaarheidscijfer:	1.9 kind per vrouw (1.1 keer zo veel als in Nederland)
Bruto Nationaal Product:	\$11.000 (3.6 maal minder dan in Nederland)
Werkloosheid:	14.6 procent (2.6 keer zo veel als in Nederland)
Officiële landtaal:	Perzisch (Farsi)
Internetgebruikers:	32% (Nederland 87%, 2008)

.....

2. Korte geschiedenis van Iran

2.1 Koninkrijk en strenge dictatuur

Iran heeft in de afgelopen eeuw grote politieke veranderingen doorgemaakt met belangrijke gevolgen voor het dagelijks leven. Het land was vanaf 1925 een koninkrijk onder leiding van de familie Pahlavi. Zij wilden het land moderniseren en voerden een groot aantal economische en sociale hervormingen in. Zo werden de verplichte ontsluiting en het stemrecht voor vrouwen ingevoerd. Vanaf 1925 regeerde Reza Shah Pahlavi en vanaf 1941 zijn zoon Mohammad Reza Shah Pahlavi. Politieke tegenstanders van de familie Pahlavi werden echter zonder pardon gearresteerd en geëxecuteerd. Er was geen sprake van democratie.

2.2 De Islamitische Revolutie

In de jaren vijftig van de vorige eeuw kreeg de Shah kritiek van Ayatollah Khomeini. Een ayatollah is een hooggeplaatste religieuze figuur die gezien wordt als een expert in Islamitische studies. Er zijn ongeveer 70 groot Ayatollah's naar wiens kennis weer andere Ayatollah's verwijzen. De titel wordt gegeven aan sjiitische geestelijken. Het Sjiïsme is: een van de twee (belangrijkste) religieuze stromingen binnen de islam. De kritiek van Ayatollah Khomeini kreeg veel bijval vanuit de Iraanse samenleving en zo liep het in 1979 uit op de Islamitische Revolutie. De Shah kwam hierdoor ten val en Iran veranderde van een koninkrijk naar een Islamitische Republiek. Geestelijk leider Khomeini werd zelf de leider van Iran. De regels werden er niet minder streng op. Zo werd de sharia (islamitische wetgeving) ingevoerd. Dat betekent dat in geval van twijfel men raad vraagt aan een hooggeplaatste geestelijke die uiteindelijk een definitieve uitspraak zal doen. In Nederland is

het ondenkbaar dat geestelijken een rol krijgen in de rechtspraak.

2.3 Khamenei en Ahmadinejad

Na een bloedige oorlog met Irak (1980 – 1988) en de dood van Khomeini in 1989 werd Ali Khamenei de religieuze leider van Iran en dat is hij nog steeds. Tussen 1997 en 2005 was de hervormingsgezinde Mohammad Khatami president en begon Iran te moderniseren in de richting van een islamitische democratie. Hij kreeg echter veel tegenstand van de traditionele (religieuze) machthebbers waardoor veel van zijn plannen niet (goed) werden uitgevoerd. In 2005 werd de burgemeester van Teheran, Mahmoud Ahmadinejad, verrassend genoeg gekozen als president. Hij presenteerde zich als een man van het volk en beloofde economische verbetering voor de arbeidersklasse. Tegelijkertijd draaide hij een aantal hervormingen van Khatami terug.

Het zwakke economische beleid en de onderdrukking van de vrijheid zorgt er voor dat Ahmadinejad bij veel Iraniërs niet erg populair is. Bij een overwegend conservatief deel van de bevolking, met name op het platteland, geniet hij echter nog veel steun. De mensen vertrouwen hem vanwege zijn eenvoudige afkomst en waarderen zijn politiek van herverdeling van de welvaart in Iran. Ook staan ze achter zijn anti-Amerikaanse en anti-Israelische buitenlandpolitiek.

2.4 De verkiezingen van 2009

In de zomer van 2009 waren er wederom verkiezingen. Hierin namen drie kandidaten het op tegen zittend president Ahmadinejad. Tijdens

2. Korte geschiedenis van Iran

.....

deze verkiezingen ging zo'n 85 procent van de stemgerechtigden naar de stembus, wat de hoogste opkomst was in Iran sinds de afgelopen dertig jaar. De belangrijkste tegenstander voor Ahmadinejad was kandidaat Mir-Hossein Mousavi, die van 1981 tot 1989 premier was van Iran onder president Khamenei. In het verkiezingsprogramma van Ahmadinejad lag het accent op zeer stricte naleving van de Koran wat onder andere resulteert in de strenge kledingcodes voor vrouwen en de intolerantie ten aanzien van homoseksuelen. Naast een gelijke verdeling van Iraanse inkomsten streeft Ahmadinejad er naar corruptie tegen te gaan en het nucleaire programma van Iran voort te zetten.. Het accent van het verkiezingsprogramma van Mousavi lag op de invoering van de vrije media en afschaffing van de moraalpolitie. Daarnaast wenste Mousavi meer rechten voor vrouwen. Ook richtte hij zich op verbetering van de internationale betrekkingen door onderhandelingen aan te gaan met de Verenigde Staten. Evenals Ahmadinejad wenste hij voortzetting van het Iraanse nucleaire programma.

Groene Revolutie

Gedurende de verkiezingen van 2009 vond in Iran, en dan met name in de hoofdstad Teheran, de Groene Revolutie plaats. Jonge Iraniërs gingen massaal de straten op om hun steun aan Mousavi te uiten. Het leek er op dat Mousavi de verkiezingen zou gaan winnen, totdat Ahmadinejad op 12 juni 2009 met 62,5 procent van de stemmen tot winnaar werd uitgeroepen. Verbijsterd en verontwaardigd door de onverwachte uitslag gingen duizenden sympathisanten van Mousavi de straten op om te protesteren tegen de winst van Ahmadinejad. In

.....

tegenstelling tot de eerder vreedzaam verlopen demonstraties, liep het ditmaal volledig uit de hand. De regering zette het leger en paramilitairen (de Basij) in om de demonstraties uiteen te slaan. Veel Iraniërs, met name jongeren, werden opgepakt, gevangen genomen, gemarteld en op andere manieren mishandeld. Gedetineerden werd stelselmatig de toegang tot advocaten, medische zorg en hun familieleden ontnomen en velen kregen een oneerlijk proces. Eind 2009 waren ruim vijfduizend Iraniërs gevangen genomen. Ook werden er tientallen Iraniërs gedood tijdens de demonstraties. Een van de slachtoffers was de 27-jarige Neda. Een foto van de neergeschoten Neda ging de wereld over. Ze werd een belangrijk symbool in het protest tegen het geweld van het Iraanse regime. Ook in 2011 waren er wederom demonstraties in Iran tegen het regime van Ahmadinejad. Net als in 2009 werden deze hardhandig neergeslagen.

3 De Iraanse samenleving

3.1 Religie en politiek

Religie heeft een grote invloed op het leven in Iran. Religieuze leiders beoordelen alle wetsvoorstellen en hebben daardoor zeer veel macht. Daardoor zou je kunnen zeggen dat Iran een theocratie is. Iran heeft echter ook kenmerken van een democratie, want zowel mannen als vrouwen mogen stemmen. Van een echte democratie is echter geen sprake. Sinds 1979 is Iran een Islamitische Republiek. De politiek wordt ook wel beschreven als het khomeinisme, vernoemd naar groot ayatollah Khomeini.

In het dagelijkse leven is de combinatie van staatsmacht en religieuze wetgeving merkbaar. Er is bijvoorbeeld een religieuze politie, die controleert of met name vrouwen zich wel aan de religieuze kledingvoorschriften houden. In Iran gelden er voor zowel mannen als vrouwen kledingvoorschriften. Mannen dienen van hun navel tot hun knie bedekt te zijn, vrouwen dienen wijdevallende kleding te dragen die hun lichaamsvormen bedekt en die in ieder geval de armen en benen bedekt. Ook moet het hoofd altijd bedekt zijn. De religieuze politie controleert eveneens op onzedelijk gedrag. Doordat wetten door religieuze leiders nagekeken worden, hebben vrouwen in Iran minder rechten dan mannen. Zo is de getuigenis van een vrouw in een rechtzaak de helft minder waard dan die van een man. Een islamitische man mag met een niet-islamitische vrouw trouwen. Andersom geldt dit niet. Ook mogen vrouwen geen president of rechter worden. Als vrouwen scheiden zullen zij nooit de volledige voogdij over hun kinderen krijgen. Zelfs niet als de vader is overleden.

3.2 Mensenrechtensituatie in Iran

De Iraanse overheid tolereert nauwelijks afwijkende meningen die ingaan tegen de heersende mening van religieuze en politieke leiders. Journalisten, schrijvers, wetenschappers, mensenrechtenactivisten en vrouwen zijn slachtoffer van willekeurige arrestaties en reisverboden. Etnische minderheden, die meer erkenning van hun culturele en politieke rechten wensen, worden de laatste jaren in toenemende mate onderdrukt. Marteling en andere vormen van mishandeling vinden op grote schaal plaats in gevangenissen en detentiecentra. Daarnaast spreken Iraanse rechters vonnissen uit die strijdig zijn met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, zoals de doodstraf, maar ook amputatie en geseling.

De export van aardolie en aardgas vormt de belangrijkste bron van inkomsten van Iran. Het land is de vierde olie-exporteur ter wereld. Hierdoor zijn westerse leiders terughoudend in hun kritiek tegen het Iraanse regime. Mensenrechtenactivisten beschuldigen het Westen er van te weinig te doen tegen de mensenrechtenschendingen in Iran en economische belangen zwaarder te laten wegen dan humanitaire belangen.

3 De Iraanse samenleving

3.3 Tegenstellingen in Iran

Veel mensen in het Westen zien Iran als een ontzettend conservatief land. Maar dat beeld klopt maar gedeeltelijk. Een deel van de Iraanse bevolking steunt het streng islamitische beleid van president Ahmadinejad en grootayatollah Khomeini. Deze mensen willen weinig veranderen aan de politieke en maatschappelijke orde. Conservatieve Iraniërs geloven in de kernwaarden van de Islamitische Republiek. Ten eerste is de religieuze leider de machtigste man van Iran en ten tweede moet de islamitische rechtspraak plaatsvinden in Iran. Ze zien westerse politieke invloeden als een bedreiging van die kernwaarden.

Maar Iran kent ook een groep mensen die het volstrekt niet eens is met de ideeën van de leiders van het land. Vooral onder de jonge stedelijke bevolking, van wie een deel een goede opleiding heeft gevolgd, is kritiek op de president en de religieuze leiders van het land. De jongeren willen verandering, een belangrijk streven daarin is vrijheid van meningsuiting.

Het is voor Ahmadinejad en de religieuze elite niet mogelijk om invloeden van buiten af tegen te houden. Via satelliet (televisie), het internet en Iraniërs in het buitenland blijven moderne Iraniërs op de hoogte van andere ideeën en culturen. Jongeren in Iran houden contact met elkaar en met de buitenwereld via social networks. De tegenstelling tussen de conservatieven en de vernieuwers in Iran zijn groot. Als gevolg hiervan is het niet duidelijk welke richting het op gaat met Iran.

3.4 Homoseksualiteit en de Islam

In 2007 sprak Ahmadinejad op een Amerikaanse universiteit waar hij stelde dat homoseksualiteit geen probleem is in Iran. Er zijn volgens hem immers geen homoseksuelen in zijn land. Deze uitspraak stuitte op veel internationale weerstand.

De volgende uitspraak van President Ahmadinejad is inmiddels wereldwijd bekend..

President Mahmoud Ahmadinejad:

'In Iran, we don't have homosexuals like in your country. We don't have that in our country. In Iran, We do not have this phenomenon. I do not know who has told you that we have it.'

VN-Algemene Vergadering, 25 september 2007 in New York (VS)

www.coxandforkum.com -editorial cartoons

3 De Iraanse samenleving

.....

Veel moslims wijzen homoseksueel gedrag af omdat dat in strijd zou zijn met het islamitisch geloof. In een aantal landen, zoals in Iran, worden nog steeds homoseksuelen vervolgd. Homosexualiteit is in Iran een zware overtreding en wordt gelijkgesteld met spionage, gewapende overval of moord. Op homosexualiteit staat dan ook de doodstraf. Zo werden op 20 juli 2005 twee Iraanse jongens van 16 en 18 jaar, Mahmoud Asgari en Ayaez Marhoni opgehangen nadat hun relatie door hun eigen familie was aangegeven.

Begrippen

.....

Ayatollah: een hooggeplaatste sjiitisch geestelijke die gezien wordt als kenner van religie, rechtspraak, ethiek en filosofie. Letterlijk betekent ayatollah 'teken van God'. In Iran heeft de ayatollah de meeste macht.

Islamitische Revolutie: de verandering die na het afzetten van de shah in 1979 leidde tot het ontstaan van de Islamitische Republiek, waarin de ayatollah het meeste invloed heeft.

Shah: een Iraanse of Afghaanse koning.

Sharia: de islamitische wet. In de eerste plaats vertelt de sharia welke religieuze plichten de gelovigen hebben. In Iran vormt het de basis van de rechtspraak. In plaats van wetboeken vormt de Koran de leidraad voor de rechten en plichten die in de sharia vermeld staan.

Sjiïsme: een van de twee (belangrijkste) religieuze stromingen binnen de islam. Het sjiïsme is in Iran zeer groot.

.....

Bronnen

.....

www.amnesty.nl/encyclopedie

www.amnesty.nl/landenpagina

www.bbc.com

[www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/
geos/ir.html](http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html)

http://data.worldbank.org/dutch?cid=GPDnl_WDI

[http://ec.europa.eu/news/external_relations/090818_
nl.htm](http://ec.europa.eu/news/external_relations/090818_nl.htm)

www.nos.nl

www.nrc.nl

www.scp.nl

.....

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties om de basisrechten van de mens te omschrijven. In de verklaring staan de rechten die ieder mens altijd en overal zou moeten hebben. De volledige tekst is te lezen op www.amnesty.nl/uvrm.

.....

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.
3. Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Martelen is verboden.
6. Je hebt het recht om erkend te worden voor de wet.
7. De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.
8. Als je onrecht wordt aangedaan, heb je recht op bescherming.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten, of het land uitgezet.
10. Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen. Je daden kunnen niet achteraf strafbaar worden gesteld.
12. Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land. Je mag ieder land (ook je eigen) verlaten.
14. Je mag vluchten naar een ander land, als je mensenrechten worden bedreigd.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen met wie je wilt en een gezin stichten.
17. Je hebt recht op bezit, dat mag niemand zomaar van je afnemen.
18. Je mag je eigen godsdienst kiezen en daarnaar leven.
19. Je hebt het recht om uit te komen voor je eigen mening.
20. Je mag lid worden van een vereniging en een vereniging oprichten. Niemand mag je dwingen om bij een vereniging te horen.
21. Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen voor het landsbestuur en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen. Het volk kiest de regering in democratische verkiezingen.
22. Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land. Arme landen hebben recht op internationale hulp.
23. Je hebt recht op werk naar keuze, met een eerlijk loon. Je mag lid worden van een vakbond.
24. Je hebt recht op rust en vrije tijd.
25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven. Als je niet voor jezelf kunt zorgen, moet de overheid dat doen.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.
28. Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.
29. Je hebt plichten om ervoor te zorgen dat de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. De wetten in je land mogen niet in strijd zijn met de mensenrechten.
30. Geen van deze rechten mag worden misbruikt om de mensenrechten te vernietigen.

.....

Amnesty International

Amnesty International

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechteninstrumenten. In navolging van deze visie is het de missie van Amnesty International om onderzoek te doen en actie te voeren gericht op het voorkomen en beëindigen van ernstige schendingen van deze rechten.

Movies that Matter

Movies that Matter

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten. Het organiseert het jaarlijkse Movies that Matter Festival in Den Haag en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen. Movies that Matter is er ook voor scholen! Wij helpen films uit te zoeken wanneer u specifieke onderwerpen op school wilt behandelen, geven filmadvies voor verschillende niveaus en leeftijden, en helpen u de vertoning mogelijk te maken. Indien gewenst kunnen we u ook aan interessante gastsprekers of workshops helpen, of zelfs een compleet School Film Festival organiseren. Movies that Matter @ school richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele titels beschikbaar.

Colofon

Redactie

Yke Eykemans
Hsin-Chi Berents

Ontwerp

Sazza

Vormgeving

Gezamenlijk Corvee

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius (productie)
Sabrine Pouwels (didactiek)
Mirjam van Campen (projectcoördinatie)

Movies that Matter

Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
www.moviesthatmatter.nl
tel. (020) 77 33 624
educatie@moviesthatmatter.nl

Deze lesbrief is alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden.

